

GENTSE MEMORIEDAGEN: 23-24-25-26 AUGUSTUS

23 Augustus 1536

De monikken van de St-Baafsabdij worden seculiere kanunniken.

23 Augustus 1566

In minder dan 36 uren gaat het grootste gedeelte van het Gents artistiek patrimonium verloren:

“Een haelfen dach, den gheg heelen nacht ende den naeropvolghenden gheheelen dach”.

De Beeldenstormers vernielden van 22 Augustus om 14 uur tot ‘s anderendaags in de avond, alle beelden van de kerken, kapellen, kloosters en godshuizen. “Ja, niet een beeldeken dat up strate stont, of ‘t moeste onsticken (aan stukken) ghesmeten zijn.”

23 Augustus 1842

De grote treurspeelster Elisabeth Rachel (1821-1858) treedt op in de schouwburg in Gent.

23 Augustus 1852

Geboorte van Edmond Van Beveren.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2005 - N° 5 - pp. 342-343.

23 Augustus 1947

In de nacht van 23 Augustus brandt de Kulderschool op de Martelaarslaan af.

24 Augustus 1429

Groot schietspel georganiseerd door de St-Sebastiaansgilde. Het wordt bijgevoerd door 59 andere gilden.

24 Augustus 1578

De Zusters van Galilee worden door de Calvinisten uit hun klooster verdreven.

De Priorij van O.L.V. van Galilee was een nonnenklooster dat rond 1431 gesticht werd door Jan Eggart, ambtenaar van het grafelijk hof van Holland. De zusters onderhielden de regel van Augustinus.

Het klooster werd begrensd door de Hoogstraat, de Holstraat, het Schouwvagerstraatje en de nu verdwenen Penssteeg.

Aanvankelijk was het klooster voorzien voor maximum 16 zusters “overmidts dat dicwils de groote menichte turbacie ende confucie maect.”

Het nam later een enorme uitbreiding, er kwam een neerhof, een brouwerij, een kerk en gebouwen die zich uitstrekten tot aan de Holstraat. Een halve eeuw na de stichting waren er reeds 200 zusters, waaronder een zuster van Karel De Stoute.

In 1515 brandde het klooster af, maar hetzelfde jaar werd het reeds herbouwd dank zij de steun van enkele aanzienlijke families, waaronder Margareta van Oostenrijk.

Bij de beeldenstorm had het klooster veel te lijden en werden de zusters uitgedreven. Zij namen opnieuw bezit van hun klooster in 1584, maar er bleven toen slechts 19 zusters over. Kwam opnieuw tot bloei maar werd in 1783 afgeschaft door Jozef II.

De Urselinen werden er in ondergebracht; als nuttige orde (zij gaven onderwijs) mochten zij blijven bestaan.

24 Augustus 1757

Geboorte van Graag Jean-Baptiste d’Hane-Steenhuysse.

Wij hebben het hier over Jean-Baptiste II; want er was ook nog een Jean-Baptiste I en een Jean-Baptiste III.

Wanneer de naam d’Hane-Steenhuysse iedere Gentenaar nog familiair in de oren klinkt, is dat niet zo zeer wegens de figuur van de Graaf, dan wel wegens zijn prachtige woning in de Veldstraat die zijn grootvader had laten bouwen door David ‘t Kindt.

De schatrijke Graaf was getrouwd met Gravin Rodriiguez d’Evora y Vega. Hij was o.m. Heer van Leeuwergem, Steenhuysse, Drongen, Nieuwland, Echove. Onnodig te zeggen dat, in deze omstandigheden, de man erg conservatief was en talrijke eervolle functies bekleedde.

In 1814 werd hij Indendant van Oost-Vlaanderen en lid van de Eerste Kamer van de Staten-Generaal, later Kamerheer van Willem I.

Tijdgenoten die hem goed kenden liepen niet hoog op met zijn intelligentie.

Afgemeten en stijf, was hij weinig gecultiveerd. Een traagheid die moest doorgaan voor een grote waardigheid verborg in feite een zeer middelmatig verstand. Hij was nogal gemakkelijk geneigd om zijn grote rijkdom tentoon te spreiden. Wij kunnen nu misschien lachen met deze kleinmenselijke zwakheid, maar ze had toch voor gevolg dat Gent aldus, op internationaal vlak, een reputatie kreeg die het anders nooit zou genoten hebben. De Graaf stond immers altijd gereed om de groten van deze aarde te ontvangen in zijn prachtig hotel. Wie werd er allemaal niet ontvangen of kwam er logeren?

De lijst is te lang om ze hier te publiceren. Enkele toch: niet alleen Jérôme Bonaparte en de Koningin van Westfalen. In 1814 ook Tsaar Alexander I van Rusland en - onnodig te zeggen - de Koning van Frankrijk Lodewijk XVIII, die zich hier met zijn gevolg kwam installeren op 30 Maart 1815 en hier verbleef tot 22 Juni van hetzelfde jaar. Gedurende bijna 3 maanden was het Hotel d'Hane-Steenhuysse de zetel van het Frans Koningshuis.

Onder de andere gasten vermelden wij Talleyrand, Willem I, de Prins van Oranje. In Gent begon men te spreken van de "Prinsesherberg" wanneer men het had over het Hotel d'Hane-Steenhuysse.

Graaf Jean-Baptiste d'Hane-Steenhuysse stierf op 17 Januari 1826.

Hij had 7 kinderen. Twee levensgrote portretten van hem hangen nog in het Kasteel van Leeuwergem.

24 Augustus 1772

Geboorte in Den Haag van Willem I.

Hij was getrouwd met Frederika van Pruisen.

Op 31 Juli 1814 nam hij de administratie van ons land over van de door de commissarissen van de geallieerden tijdelijk aangestelde Gouverneur-Generaal Baron de Vincent.

Hij deed zijn Blijde Intrede in Gent (als Prins van Oranje) op 11 September 1814.

Hij bracht talrijke malen een bezoek aan Gent, zo in 1814, 1815, 1817, 1819, 1820, 1823, 1929.

Hij deed troonsafstand op 7 Oktober 1840 en vestigde zich in Duitsland.

Na de dood van zijn vrouw hertrouwde hij met de Belgische katholieke Gravin d'Oultremont.

Hij stierf te Berlijn op 12 December 1843.

Willem I (1772-1843)

24 Augustus 1802

Geboorte van Adolphe Bartels.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2002 - N° 5 - pp. 302-303.

24 Augustus 1866

Geboorte van Gustave Abel.

Deze advocaat en liberaal provincieraadslid was Hoofdredacteur van “La Flandre Libérale” van 1893 tot 1913. Om het lezerspubliek te verruimen maakte hij er een dagblad van met algemene informatie.

Ook dramaturg in zijn vrije uren schreef hij een “comédie” die in 1910 in Brussel en in Gent opgevoerd werd door artiesten van de “Comédie Française”.

Hij stierf te Ukkel in 1945.

24 Augustus 1890

De Duitse beelhouwer Mathias Zens wordt Belg genaturaliseerd.

Hij werd geboren op 20 Maart 1839 in Grandsdorff, een zelfstandige parochie van Schwarzenborn in de Eifel.

Hij was de jongste zoon van een christelijk landbouwersgezin. Een autodidact als houtsnijder, ging hij na de Lagere school in leer voor meubelmaker.

Hij deed zijn militaire dienst bij de Artillerie in Keulen. Het is dààr dat hij in contact komt met priester Kolping die zijn begaafdheid ontdekt en er voor zorgt dat hij een studiebeurs krijgt om te gaan studeren in de pas opgerichte St-Lucasschool in Gent. Hij is dan 27 jaar en krijgt er lessen wiskunde en tekenen van Baron Béthune. Hij richt hier een klein ateliertje op en gaat wonen in St-Jan-de-Deo op het Chartreuzenpleintje.

Hij wordt hier ingeschreven in het vreemdelingenregister in 1867.

Enkele jaren later gaat hij een huis met atelier bewonen in het Schouwvagerstraatje.

Zijn eerste grote opdracht is het meubileren en stofferen van de St-Annakerk. Zijn atelier waar een 20-tal mensen werken wordt te klein en in 1874 koopt hij een oude bloemisterij in het Klein Bellevuestraatje. Voor dezen die het niet mochten weten, dit heet nu Rozemarijnstraat.

Achter werk moet hij niet zoeken, want velen die iets moois willen komen automatisch terecht bij Mathias Zens.

In 1907 zien wij hem op een groepsfoto, omringd door 56 medewerkers, een getal dat op het einde van zijn loopbaan zou oplopen tot 100.

Kerken opnoemen waar werken van hem te zien zijn is onbegonnen werk, het zou vlugger gaan deze te vermelden waar niets van hem te vinden is. Vermelden wij toch maar, buiten de Gentse kerken, o.a. deze van Eeklo, Sint-Niklaas, Beveren-Waas, Rupelmonde, Brugge, Wachtebeke, Temsche, Ans, Aalst. Niet te vergeten meerdere Duitse kerken.

Hij was een patriarchale figuur, droeg een verzorgde lange grijze baard en liep meestal gekleed in een lange groene mantel met dito-pelerine.

Hij bleef ongehuwd en zijn huishouden werd gedaan door zijn nichtje Katharina Zens.

In 1920, hij is dan 81 jaar, gaat hij wonen in de Refuge op de Coupure, waar een ander nichtje van hem, Anna, kloosterzuster is.

Het is aldaar dat hij zal sterven op 3 Oktober 1921. Hij werd begraven op het kerkhof van Mariakerke.

24 Augustus 1924

Op de gevel van het café “De Stad Audenaerde” op de hoek van de Kortrijkse steenweg en de Baliestraat wordt een gedenkplaat aangebracht ter ere van Edith Cavell.

Deze Engelse verpleegster die geboren werd in 1866 kwam in 1906 naar België waar ze in Brussel een school voor verpleegsters stichtte.

Gedurende de Eerste Wereldoorlog hielp zij vele gevluchte krijgsgevangenen, weggevoerden, enz. over de grens.

Zij had regelmatig contacten met de geheime diensten van de geallieerden. Dit gebeurde meermaals in het café “De Stad Audenaerde”.

Zij werd door de Duitsers in Brussel gefusilleerd op 12 Oktober 1916.

In 1940 werd de plaat overdekt met een laag sneldrogende kalkmortel waarover een oud cinema-affiche geplakt werd. In 1960 werd dit café afgebroken en vervangen door een modern gebouw. De gedenkplaat werd op het nieuw gebouw geplaatst.

24 Augustus 1929

Dood te Zwijnaarde van Karel Van de Woestijne.

Deze letterkundige werd geboren in de St-Lievensstraat op 10 Maart 1878.

Na het Atheneum gaat hij aan de Unversiteit Germaanse Filologie studeren, evenwel zonder examens af te leggen.

In 1899 gaat hij met zijn jongere broer Gustaaf in Latem wonen.

Na de dood van zijn moeder in 1903 trouwt hij en houdt zich bezig met de ouderlijke koperslagerij. Hij komt dan wonen in de Prins Albertstraat in St-Amandsberg. Einde 1904 wordt zijn vrouw na haar eerste bevalling zwaar ziek en het gezin gaat terug in Latem wonen. Hij doet de navette naar Gent.

Zijn vriend Emmanuel De Bom bezorgt hem een betrekking als correspondent bij “De Nieuwe Rotterdamsche Courant”. Hij zou dit 23 jaar blijven.

Hij verhuist naar Brussel. Vanaf 1911 was hij ook ambtenaar bij het Ministerie van Openbaar Onderwijs en Schone Kunsten.

In 1920 gaat hij in Oostende wonen. Hij was inmiddels aan de Unversiteit benoemd tot Professor van Nederlandse Literatuurgeschiedenis.

Hij kwam tenslotte terug naar Gent en ging wonen in een villa aan De Sterre.

In 1960 werd er een gedenksteen aangebracht aan zijn geboortehuis, 6 jaar voordien had men reeds een gedenkplaat onthuld aan het huis in de Slijpstraat waar hij zijn jeugd sleet.

Karel Van de Woestijne (1878-1929)

24 Augustus 1968

Leonard Bernstein dirigeert het New York Philharmonic Orchestra in de Opera.

25 Augustus 1270

Dood van St-Louis.

Dit was de bijnaam van de Franse koning Louis IX.

Hij werd geboren te Poissy in 1214 en was koning van Frankrijk van 1226 tot aan zijn dood. Hij nam deel aan de laatste kruistocht in 1270, maar nauwelijks ontscheept voor Carthago stierf hij van de pest.

Hij kwam naar Gent om een vete tussen de d'Avesnes en de Dampierres te beslechten.

Hij bracht bij die gelegenheid een bezoek aan het Groot Begijnhof en kwam zo onder de indruk van de sfeer die daar heerste dat hij bij zijn terugkeer een aantal begijnhoven stichtte in Frankrijk.

25 Augustus 1551

Eerste steenlegging van de Zoute Spuye.

De “Zoute” en de “Zoete” Spuye werden gescheiden door het Sas van Gent. Keizer Karel had zijn toestemming tot het bouwen ervan gegeven in 1549.

De bouw ervan verliep niet zonder moeilijkheden: de Zoute Spuye stortte gedeeltelijk in op 1 Juli 1564. De nieuwe kwam er slechts in 1567.

25 Augustus 1818

De Schepenen besluiten dat de verkoop van boter voortaan zal geschieden op de “Ring”. Met de “Ring” of de “Rynck” werd vroeger de teerling bedoeld die gevormd werd door de huizen van de Botermarkt, de Hoogpoort, de Toevluchtstraat en de Regnessestraat.

25 Augustus 1866

De Gemeenteraad keurt het plan goed om een nieuw kerkhof aan te leggen aan de Palinghuizen.

25 Augustus 1883

Geboorte van de schilder Jules Verwest.

Op 14-jarige leeftijd ging hij in de leer bij Armand Heins. Ging daarna naar de Academie waar hij lessen volgde bij Louis Mast, Jean Delvin, Jules Van Biesbroeck en Louis Tytgat.

Tijdens de oorlog van 14-18 verbleef hij in Holland. Kwam terug in 1920.

Hij stierf te Heusden op 1 Juni 1957.

25 Augustus 1901

Onthaal te Gent van Paul Krüger, President van Transvaal.

Hij kwam te Gent aan in de toenmalige St-Pietersstatie.

De muziek speelde “Wij zijn de Boeren van Transvaal” en de troepen presenteerden de wapens.

25 Augustus 1976

Dood van Theo Morael.

Vele lezers zullen zich wellicht afvragen: “Wie is dat nu weer?”

Oudere Gentenaars zullen onmiddellijk weten over wie wij het hebben als wij er bij vertellen dat zijn artiestennaam Theo Morelli was.

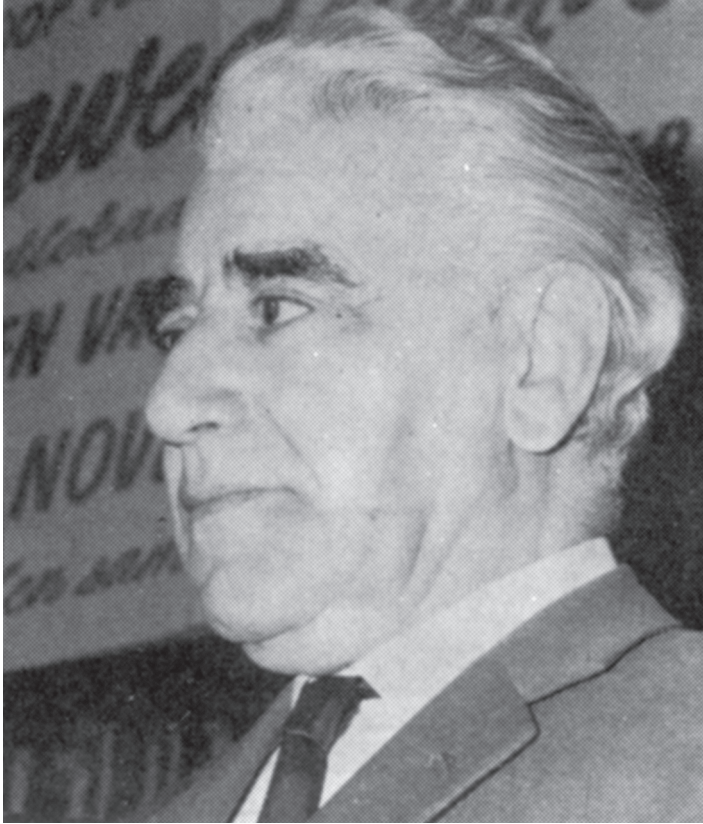
Een zeer gekende figuur vóór en na de oorlog. Deze volksjongen was een zadelmaker die graag zong en aldus in een koor belandde. De leider ervan werd onmiddellijk gewaar dat hij hier te doen had met iemand die meer was dan een koorzanger. Nadat hij een paar liederen van Schumann en van Jan Blockx gezongen had werd hij verwezen naar het Conservatorium. Dat de koorleider juist gezien had moge blijken uit het feit dat Theo er de Eerste Prijs behaalde in Franse en Nederlandse zang. Hij is nu klaar voor een zangcarrière. Hij begint in de “Nieuwe Circ” alhier en kent er veel succes met operetten-melodieën. De volgende stap is de “Variété” in Rijsel. Niet alleen operettes, maar ook Manon, Tosca en Herodiade staan op zijn répertoire.

Hij komt terug naar Gent en laat zich inlijven bij de Vlaamse Schouwburg waar vroeger ook nog veel operettes opgevoerd werden. Hoeveel malen hij er “De Lustige Boer” gezongen heeft zal niemand bij benadering kunnen zeggen. Hij is niet te min om in cinema’s op te treden en hij belandt in de “Minard” waar hij regelmatig meespeelt in stukken van Henri Van Daele en van Leo Wageneire, want hij bezat ook acteertalent. In veel stukken was hij de klassieke “Compère”. Een functie die nu vrijwel verdwenen is, maar vroeger waren een “Compère” en een “Commère” noodzakelijke ingrediënten in een revue. Zij moesten de verschillende delen aaneenpraten, tussendoor een liedje zingen en al eens een mop vertellen.

Dat belette hem niet te gaan zingen in Brussel, Luxemburg, Bern en vooral Noord-Frankrijk waar hij zeer populair was.

Hij kon moeilijk iets weigeren vooral als het er op aankwam om op te treden voor het volk, want niettegenstaande zijn successen was hij zeer nederig gebleven en honderden malen heeft hij gezongen in liberale kringen en in de “Vooruit”.

Hij werd geboren op 10 November 1897 en trad nog op in 1975 toen hij al 78 jaar oud was, maar dat was wel de laatste keer, want het jaar nadien stierf hij.

Theo Morelli (1897-1976)

26 Augustus 982

Dood van Womar.

Hij was de laatste gemeenschappelijke abt van de St-Baafs- en de St-Pietersabdij.

Van 957 tot 982.

26 Augustus 1346

De Slag van Crécy.

Verpletterende zege van Edward III op de Fransen.

Lodewijk van Nevers die in de Franse rangen streed sneuvelt er.

26 Augustus 1569

Jansenius, de eerste bisschop van Gent, sticht het Seminarie in het gewezen klooster van de Hiëronymieten in het Geeraard Duivelsteen.

26 Augustus 1741

Dood op het kasteel van Mariemont van Aartshertogin Maria-Elisabeth. Zij was de zuster van Karel VI die haar in 1725 naar ons land stuurde als “Ministre plénipotenciaire”. Zij oefende deze functie uit tot aan haar dood.

26 Augustus 1775

Plaatsing op de Vrijdagmarkt van het 3e standbeeld van Keizer Karel, of wat er moest voor doorgaan.

Karel heeft nooit veel geluk gehad met zijn standbeelden in Gent die stonden waar nu Jacob Van Artevelde prijkt.

Het eerste werd ingehuldigd in 1600 bij de Blijde Intrede van Albrecht en Isabella. Het stond op een 12-meter hoge kolom en was gemaakt van hout dat verguld was. Maar 62 jaar later was dat hout volledig verrot en het keizerlijk hoofd plofte neer op de Vrijdagmarkt.

Men maakte dan een 2e standbeeld, ook in hout, maar deze keer van een betere kwaliteit. Dat belette niet dat het in 1717 bij een hevige storm naar beneden donderde. De schade bleef beperkt en de Keizer werd opnieuw naar boven gehesen, maar hij had wel onzichtbare inwendige kneuzingen opgelopen die er voor zorgden dat hij in 1774 ook volledig verrot was.

Een jaar later richtte men een nieuwe zuil op, maar aangezien het 3e standbeeld niet klaar was, werd het silhouet van de Keizer uit een plank gesneden en zijn trekken werden daarop geschilderd. Deze groteske parodie van een standbeeld werd op de zuil gemonteerd en zou gedurende 4 jaar de spotzucht van de voorbijgangers opwekken.

De Heren van het Stadsbestuur hadden het nochtans goed bedoeld, want ze waren van plan een standbeeld te laten maken in geslagen koper. Maar toen kregen ze een koude douche onder de vorm van een brief ondertekend door Karel van Lorreinen. Daarin werd gezegd dat in plaats van goede sier te maken, zij beter een deel van de schulden zouden afbetalen die zij nog moesten aan Hare Majesteit en dat het in alle geval verboden was verder te werken aan dit standbeeld.

Het werd dan opnieuw maar een houten dat er kwam in 1779.

Deze keer kreeg het hout niet veel kans om te rotten, want 13 jaar later, één

dag na hun intrede in Gent, spanden de Fransen Republikeinen, daarbij geholpen door enkele Gense sans-culotten, 8 kloeke paarden voor het standbeeld en het Keizerlijk hoofd kwam voor de 3e keer in innig contact met de Vrijdagmarktse grond.

26 Augustus 1796

Eerste executie met de guillotine in Gent.

Dit gebeurde op de Vrijdagmarkt en het betrof de jonge wever Emmanuel Claus uit Nazareth die veroordeeld was wegens moord en baanstroperij.

26 Augustus 1809

Faipoult verlaat Gent.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2000 - N° 2 - pp. 62-67

26 Augustus 1849

Eerste Nederlands Congres in Gent.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 1976 - N° 2 - pp. 109-110

26 Augustus 1956

Definitieve sluiting van de residentie en de kerk van de Jezuïeten in de Bestromstraat.

26 Augustus 1978

Dood van Jan Gillis.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2006 - N° 3 - pp. 192-193

26 Augustus 1993

Dood te Zottegem van Herman Verbaere.

Deze kunstschilder en graficus werd geboren te Wetteren op 13 Maart 1905. In 1924 behaalde hij aan de Academie te Wetteren de grootste onderscheiding en de medaille van de Koning.

Leraar aan de Academie van Wetteren en Gent. Tot 1963 was hij leraar grafiek aan de Beroepsschool alhier. Laureaat van tal van nationale en internationale wedstrijden.

Creëerde meerdere postzegels en maakte vele honderden prachtige tekeningen van monumenten en mooie hoekjes in Oost-Vlaanderen.

Hugo Collumbien
